

INDEKS

WAŻNIEJSZYCH POJĘĆ

sporządził Dariusz Bralewski

- adekwatność** –
komunikacyjna – 109
pierwotna – 109, 112, 116
podwójna – 108
realizacji – 102
wtórna – 109, 116, 117-118, 119
wypowiedzi – 106, 156
- aforyzm** – 23, 25, 49, 178, 179
- akt mowny** (mowy) – 186, 188, 224-225, 259
- aktualizatory znaczeń** – 134-141
- analityczność** – 22-38
- archetyp** (archetypiczny) – 88, 89, 90, 91
- całościowość** – 22, 182, 220
- daność** – 29, 175, 196, 200, 257
- defrazeologizacja** – 38, 157
167, 169, 258
- deleksykalizacja** – 157, 167, 169
- demetaforyzacja** – 157
- demotywacja** – 220, 221
- desemantyzacja** – 151, 152,
- dwuprzestrzenność** – 133, 137, 167, 174
aktualna – 146, 161, 170, 175, 252
frazemu – 147, 174, 257
kontekstowa – 140, 153, 169
potencjalna - 126, 131, 140, 252,
realna – 140
wirtualna – 146
znaczeniowa – 126, 127, 133, 135, 136, 140, 169, 171, 252, 257
- dychotomizowanie** – 34, 35, 36
- dysonans poznawczy** – 67, 73
pierwotny – 63, 263
wtórny – 66, 107, 261
- ekspresyjność** – 22, 31, 50, 206
- familekt** – 214, 217

- formuła** – 12, 24, 69, 76, 86, 88, 90, 99, 106, 135-138, 158-159, 198, 201, 212, 218, 221, 228, 230, 243
- frazem** – 11-13, 51-53, 236
- akomodacja – 248
  - blokowość – 105
  - dwuprzestrzenność znaczeniowa – 136, 169, 174, 257
  - biblijny – 192, 193
  - familijny – 55, 219
  - oksymoroniczny – 154, 155
  - skrótowce – 246
  - językowy status – 137
  - literalne odczytanie – 136
  - matryca – 96, 100, 102, 103, 249
  - motywacja – 146-151
  - motywacyjność – 121
  - ontogeneza – 208
  - prototyp – 181
  - prozodyczna parametryzacja – 239
  - przeniesienie/przenoszenie – 164, 168, 246, 261
  - przestrzeń podstawowa – 137
  - semantyczny inwariant – 257
  - sematyka – 110, 111, 145
  - składnik frazemu – 105
  - spektrum pragmatyczne – 129
  - status aksjologiczny – 137
  - status kontekstowy – 141
  - status nadawczy – 128
  - status odbiorczy – 157
  - status semantyczny – 131, 137, 142-145, 257
  - transformacja – 168, 246
  - udosłownienie – 154, 158
  - wartość znaczeniowa – 257
  - wieloznaczność – 175
  - znaczenie frazemu – 111, 142, 145, 165, 205
- frazematyczność** – 184, 198, 206, 207, 213, 222, 228, 235, 238-248
- frazeologia** – 10-13, 15, 16-30, 33, 42-44, 46, 48-55, 58, 66-70, 82, 83, 89, 90, 99, 101, 105, 110, 121, 128, 131, 146, 156, 166, 168, 175, 178, 180, 182-186, 191, 198, 208, 210, 211, 214, 215, 220-224, 229, 231, 239, 244, 249, 255-259, 260
- frazematyka** – 11-13, 40-42, 47-53
- frazeologizm** – 10-13, 18, 20, 22-25, 28, 30-33, 37-40, 44, 49, 51, 52, 53, 70, 101, 110, 111, 129, 142, 145-150, 160, 166, 167, 178, 180, 182-185, 187, 192, 193, 198, 209, 210, 214, 215, 220, 221, 227, 228, 249, 256, 258, 262
- frekwencja** – 231, 235
- gatunek** – 86, 87, 91, 172, 173, 223, 224, 225, 226

- literacki – 86, 173
ludzki – 71, 122, 209
mowy – 41, 48, 85, 86, 172, 223, 226, 259
(pod)gatunek komunikatów – 166, 225
podgatunek nekrologu 226
wymogi gatunku – 87
wypowiedzi – 85, 88-90, 135, 151, 161, 163, 172, 173, 206, 222-225, 227, 233, 235, 243, 259
zrytualizowany – 87
- globalność nominacyjna** – 22
- gotowość** – 29, 175, 176, 196, 200, 212, 261, 262
do przekształceń – 175-176, 212, 258
formalna – 203
frazematyczna – 262
frazologiczna – 262
jednostki frazeologicznej (frazemu) – 181, 25,
strony treściowej (treściowa) – 198, 203, 204
względna – 175, 235
- hipostazowanie** – 38, 39
- idiofrazematyczność** – 213, 215
- idiofrazematyka** – 185, 211, 216, 222
- idiolekt** – 81, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 222
- idiom** – 12, 23, 29, 49, 178, 256
- idiomatyczność** – 22
- intencja** – 10, 44, 47, 62, 86, 99, 110, 113, 117, 127, 130, 132, 172, 182, 188, 233, 240, 241
aktów mowy – 225
autorska (autora)– 87, 159, 204
komunikacyjna – 116, 134
konflikt intencji – 130
mowna – 93, 188, 223
mówiącego – 195
nadawcy, (nadawcza) – 113, 116, 126-129, 131, 139, 171, 191, 205, 256, 257
nadawczo-odbiorcza – 233
odbiorcy (odbiorcza) – 127, 129, 256, 257
rozmówcy – 132,
semantyczno-komunikacyjna – 21
wypowiedzi – 78
- intertekst** – 10, 113-114, 206-207
- inwariant** – 91, 110, 142-144, 180, 181, 199, 250, 253, 254, 257,
frazematyczny – 253,
frazemu – 252, 257,
frazologiczny – 43,
funkcjonalny – 252,
językowy – 179,
semantyczny – 182, 251, 253,
słownikowy – 110,
strukturalny – 250, 251,

- jednostka** -
 elementarna – 12,
 frazematyki – 12,
 frazeologiczna – 16, 18, 21-23, 28, 31, 33, 38, 39, 44, 52, 88, 105, 110, 146, 149, 157, 175, 177, 179-181, 183, 186, 210, 215, 232, 249,
 frazeologii – 198, 220,
 idiolektu – 214,
 języka (językowa) – 11, 13, 24, 29, 30, 32, 70, 95, 111, 149, 160, 198, 206, 212, 214, 215, 227-229, 235, 239, 252, 256,
 języka osobniczego – 214,
 komunikacyjna – 236,
 leksykalna – 146,
 słownika (słownikowa) – 69, 82, 142, 147, 172, 230,
 systemu – 179, 256,
 systemu frazeologicznego – 165
 wzorcowa – 258
- kanal** –
 podstawowy – 130
 symboliczny – 130
 znaczeń podstawowych – 133
- klisza** – 24, 88, cliché – 25, 88-90, 178
- konflikt** – 251
 intencjonalny (intencji) – 130
 komunikacyjny – 247, 257
 semantyczny – 110, 130
- konsonans poznawczy** – 73
- kontekst** – 21, 90, 110, 124, 125, 127, 132, 146, 152, 159, 174, 207, 212, 213, 239, 246, 247, 248, 261
 fizyczny – 83
 gramatyczny – 134
 leksykalny – 134
 nadawczy (autorski) – 194
 nietypowy – 164, 168
 społeczny – 83
 sytuacyjny – 21, 43, 82, 129, 204, 205
 treściowy – 83
 typowy – 163, 212
 wewnętrzny – 134
 życiowy – 87
- kryterium semantyczne** – 18, 19, 26, 229
- leksykalizacja** – 169
- łączliwość** – 27, 29, 33, 63, 64, 184, 231
- metafora** – 19, 67, 89, 90, 119, 120, 153, 157
- metaforyczność** – 22, 50, 156, 206, 207
- mit** – 64-70, 260
- nadawca** – 21, 29, 36, 40, 42, 43, 49, 50, 78, 79, 86, 92, 93, 95, 99, 102, 103, 105, 106, 109-118, 120, 121, 125-128, 130-134, 137-142, 145, 147, 148, 164, 167, 174, 188, 190, 191, 193, 198, 207, 211, 216, 241, 252, 253, 256
 frazeologia nadawcy – 12, 29,

- 42, 47, 48, 50, 53, 58, 131,
175, 198, 214, 215, 220, 221,
238, 256, 257
- nieadekwatność** – 106
frazemów – 104
pierwotna – 109
wypowiedzi – 106
- nierozkładalność** – 22
- obrazowość** – 22, 50, 121, 163,
168, 206, 252
- odbiorca** – 43, 78, 79, 84, 86,
92, 102, 106, 109-117, 120,
126-129, 132-134, 136-138,
140-142, 145, 147, 148, 157-
159, 161, 167, 170, 172, 173,
174, 175, 207, 238, 239, 245,
252, 257
frazologia odbiorcy – 29
- odtwarzalność** – 11, 22-25, 29,
40, 42, 44, 49, 50, 177-179,
182-184, 187, 188, 198, 206,
207, 213, 220-222, 227, 235,
238, 242, 243, 245, 256, 257,
258
- odtwórczość** – 21, 37, 43, 44,
47, 90, 100, 187, 188
- odzywka** – 49, 215
- ograniczenia ekstralingwalne** –
38, 61
- ograniczenia intralingwalne** –
38, 231
- ograniczniki** –
biologiczne – 62
ekstralingwalne – 61, 231
intralingwalne – 91
- kulturowe – 64
mentalne – 70
spontaniczności – 63, 256
stylowo-gatunkowe – 62, 84,
85
swobody człowieka – 61, 62
sytuacyjne – 79
- porzekadło** – 12, 3, 25, 33, 49,
86, 178, 256
- powiedzonko** – 49, 215, 217,
243, 256
- powtarzalność** – 19, 22, 41, 63,
75, 76, 151, 152, 231, 232,
242-245
- powtórzenie** – 152, 187-194,
196, 198, 200, 205, 207, 241,
248, 258, 259
bezpośrednie – 193
dokładne (odtworzenie) –
193, 247, 248
językowe – 190
nie dokładne – 193, 247-249,
258
pośrednie – 193, 248
- poziom semiotyczny** – 116-118
- produkcja** – 15, 100, 187, 188
automatyzm produkcji – 242
językowa – 37
mowy – 92, 93
tekstu – 95, 101, 261
wypowiedzi – 92
- przestrzeń** – 35, 74, 92, 113,
124, 125, 133, 134, 138, 139,
141, 146, 151, 162, 171, 174,
207, 215, 250

- dyskursu – 239
 komunikacyjna – 11
 nazwy – 123
 podstawowa – 124, 126, 128, 134, 136, 137, 142, 147, 155, 158, 161
 semantyczna – 143, 257
 symboliczna – 123, 124, 126, 134, 136, 137, 142, 143, 146, 147, 153, 162, 164
 znaczeń dosłownych – 159
 znaczeniowa – 123, 124, 125, 133, 134, 138, 139, 171
 znaczeń podstawowych – 143
- przesunięcie znaczeniowe**
 (semantyczne) – 19, 22, 29, 150-152, 220
- przysłowie** – 11, 12, 23, 25, 33, 49, 178, 179, 220
- reprodukcja** – 15, 37, 100, 187, 188
- reprodukty** – 10
- satiacja** (nasylenie werbalne) – 151
- schemat** – 10, 43, 48, 84, 93, 96, 99, 101, 115
 aktu komunikacji – 111, 114-115, 167
 biegunowy, dwudzielny – 34
 dychotomiczny – 221
 dynamiczny – 72
 gotowy – 107
 inwariantu strukturalnego – 250
 inwariantu strukturalnego – 250
- 250
 komunikacji (międzyludzkiej) – 115, 127, 205, 216
 logiczny – 181
 poznawczo-interpretacyjny – 72, 78
 poznawczy – 46
 składniowy – 96, 98, 100, 192
- sem** – 164
 główny – 164, 165
 potencjalny – 163-165
- składniki grupowe minimalne**
 – 230-235
- skrzydlate słowa** (wyrażenia) – 178, 244, 256
- spójność semantyczna** – 19, 51
- spójność znaczeniowa** – 18
- stałość** – 19, 22, 74, 90, 175, 179-182, 184, 220, 228, 257
- stereotyp** – 10, 15, 29, 31, 66, 67, (autostereotyp – 67), 68, 70, 90, 121, 202, 229, 260
- superaktualizator znaczeń** – 133, 172
- syntetyczność** – 23-25
- sytuacja** – 10, 11, 21, 23, 24, 42, 44, 49, 50, 52, 61, 73, 74-80, 82-87, 93, 95, 97, 98, 100, 103, 104, 106, 110, 122, 127, 140, 143, 165, 175, 183, 185, 188, 195, 199, 206, 213, 214, 217, 219, 221, 222, 226, 233, 234, 236, 242, 245, 256, 257, 258

-
- nadawcza – 173
pierwotna – 162-164, 166
powtarzalna – 236
semantyczna 133
wtórna 144, 151, 164-166, 213
- termin złożony** – 23, 25, 33, 49, 178, 256
- topos** – 88, 89, 90, 91
- trychotomizacja** – 37
- twórczość** – 21, 37, 43, 47, 100, 187, 188
- wariant** – 29, 81, 82, 180, 181, 250, 253, 257
akomodujący do kontekstu – 207
frazemu (frazologiczmu) – 142-145, 181
gramatyczno-składniowy – 206
jednostek językowych – 95
leksykalny – 179
odczytywania wartości tekstu – 138
semantyczny – 144, 180
tekstowy 179, 180, 181
- wieloznaczność** – 133, 146
aktualna frazemu – 175
jednostek języka – 111
kontekstowa – 120, 139, 140, 161, 169, 170, 171, 174, 175
- zasada wyłączonego środka** – 34, 154
- znaczenie** – 12, 21, 26, 29, 30, 99, 110, 111, 116, 118, 120, 121, 123-127, 133, 134, 140-143, 146, 147, 151, 152, 154, 164, 166, 167, 172-175, 182, 251
aktualizacja znaczenia – 134
dosłowne (literalne) – 36, 130, 157, 158, 173, 257
dyfuzyjność znaczeń – 123
formy językowej – 120
frazologiczne – 146, 158
funkcjonalne – 99, 105
gatunkowe – 151, 207
globalne (całościowe) – 18, 19, 22, 128, 151, 163, 229
główne – 141
inwariantowe – 111
jednostki frazeologicznej (frazologiczmu, frazemu, związku frazeologicznego) – 110, 111, 142, 145, 147, 148, 150, 151, 205
komponentów – 19, 40, 152
konkretne – 124
konstrukcyjne – 105
kontekstowe – 261
leksykalne – 36, 99, 118, 149
metaforyczne (przenośne) – 31, 33, 36, 37, 139, 141, 152, 173
nadawcy – 111, 133, 145, 167
nie scalone – 27
odbiorcy (odbiorcze) – 111, 113, 133, 145
ogólne – 97, 145
pochodne – 123, 143, 164

-
- podstawowe – 36, 37, 123,
129, 138, 139, 141, 144, 157
potencjalne – 151, 207
potoczne – 55
realne – 150, 152, 158, 160
składnikowe – 151
składników – 19, 26, 31, 114
słownikowe – 111
strukturalne – 150, 152, 160,
163
symboliczne – 138, 156, 162
syntetyczne – 159
systemowojęzykowe (języko-
we, systemowe) – 164, 165,
261
- tekstowe – 165
uzualne – 137
wypowiedzeniowe – 111
związane 26
źródłowe – 138
związek luźny – 19, 20, 22, 26,
27, 28, 37, 52, 101, 220, 228,
231
połączenie luźne: 28, 31
związek łączliwy – 26, 27
związek stały – 19, 20, 22, 26,
27, 37, 38, 68, 101
stałość związku 179
zwrot stały - 189